

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VIII. Non licet iterate Baptismum: & etiamsi iteretur, de facto non
habet effectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Quia sacerdos, inquit, potest sibiipsi dare Eucharistiam, ergo etiam Sacramentum Baptismi.

Ex Christi voluntate instituentis Eucharistiam

Per modum cibi & potus.

Secundum

Disparitatem quis non videat? Nam ex continua praxi Ecclesie nil certius est, quam voluntatem Christi fuisse, ut seipsum Sacerdos in Missa communicaret: quod autem seipsum baptizaret, quis umquam legit, Ecclesia approbante, in ea practicum fuisse? Deinde Eucharistia instituta fuit per modum cibi & potus, sive per modum nutritionis spiritualis: jam autem experientia convincit, hominem sibiipsi applicare cibum & potum naturalem, quibus corporaliter nutriatur.

Sed quid ad hanc objectionem Doctor Subtilis? Respondet n. 3. Dico quod susceptio Eucharistie non est Sacramentum .... sed est comestio, seu perceptio sacramentalis: Baptismus autem est Sacramentum.

Et si arguas, Sacerdos saltem ministrat sibi Sacramentum in Eucharistia: ergo pari ratione potest illud. Respondeo, ministrare illud Sacramentum, non est Sacramentum, quia Sacramentum illud non consistit in usu, sed ministrare Sacramentum Baptismi est ipsum Sacramentum.

Et tamquam quoddam permanentis distinctum ab alia Sacramenti.

Et ratio diversitatis est, quia Sacramentum Baptismi consistit in usu essentialiter, & non in aqua.... Eucharistia autem est quoddam permanentis distinctum ab usu Sacramenti: quamvis ergo aliquis possit esse in usu Sacramenti permanentis minister, & suscipiens illum usum: non tamen potest hoc in Sacramento, quod essentialiter consistit in usu; ut manifestum est in ceteris Sacramentis.

75.

Cumque eorum aliqua sint iterabilia, ut Pœnitentia, Extrema Unctio & Matrimonium; alia autem, ut Confirmatio & Ordo initerabilia, ut suis locis dicitur; queritur hic an Baptismus prioribus, an verò posterioribus debeat adnumerari, hoc est, utrum Baptismus possit iterari, sive utrum minister licite ac valide possit baptizare antea baptizatum?

Pro resolutione notandum Baptismus priorem, vel esse certò validum, vel solum probabiliter, aut sub dubio. Si primum, hæc conclusio tenetur ab omnibus pro infallibili.

CONCLUSIO VIII.

Non licet iterare Baptismus: & etiamsi iteretur de facto non habet effectum.

76. Baptismus certò validus

Sunt verba Doctoris Subtilis 4. dist. 6. q. 7. n. 2. Et hoc, inquit, dicunt auctori-

tates Sanctorum. Sufficiat auctoritas D. Augustini quam allegat Doctor n. 1. ex Epistola 207 ad Maximinum, & refertur dist. 4. de Consec. c. 108. Rebaptizare hæreticum hominem qui hac sanctitatis signa percepit, qua Christiana tradidit disciplina, omnino peccatum est. Rebaptizare autem Catholicum immansuetum scelus est.

Eodem modo loquuntur alij Patres, & observat universalis praxis Ecclesie. Quidni observaret, quod in Concilio Florentino fuit definitum? Eug. IV. in decreto Unionis §. Hac omnia Sacramenta. sic inquit: Inter hæc Sacramenta tria sunt Baptismus, Confirmatio & Ordo, quæ characterem, id est, spirituale quoddam signum à ceteris distinctivum, imprimunt in anima indelebile: unde in eadem persona non reiterantur.

Consonat Concilium Tridentinum, sess. 7. de Sacramentis in genere can. 9. Si quis dixerit in tribus Sacramentis Baptismo scilicet, Confirmatione & Ordine, non imprimi characterem in anima.... unde ea iterari non possunt, anathema sit.

Hujus veritatis Catholice ratio à priori, inquit Scotus n. 3. est institutio divina, cui non est aliqua causa prior, nisi voluntas eius. Nam una ratio, quæ ab aliquibus ponitur, quia Christus semel est mortuus, & Baptismus virtutem habet ex passione Christi, juxta illud Apostoli Rom. 6. v. 3. In morte ipsius baptizati sumus, non conclusit. Quia (inquit Scotus n. 2.) & Pœnitentia virtutem habet à passione Christi, absolutio enim, nisi prima gratia non datur inimico, nisi per meritum mediatoris: & tamen Pœnitentia iteratur.

Alia etiam ratio; quia in Baptismo imprimitur character, qui est indelebilis reiectur à Doctore ibidem; quia probat propostum manifestum per immansuetum: à principio enim, ex quo Baptismus fuit institutus, fuit manifestum de eo, quod non licet eum iterari: quod autem character imprimatur, non est notum ex prima eius institutione, nec ex tota scriptura, neque etiam ex multis auctoritatibus Sanctorum. Vide dicta disp. præced. sect. 4. conclus. 5.

Nec obstat, quod Scotus hic solum loquatur de licito, sicut & auctoritas D. Augustini supra allegata, & pleræque alie auctoritates Sanctorum Patrum: enimvero si non est invalidus, cur illicitus?

Respondes; quia Ecclesia prohibet. Sed inquiri rursus; cur Ecclesia ita universaliter quoad loca, tempora, personas prohibet, si ex sua institutione recipi potest cum tanto fructu, quod primitus conferretur? Vel si nunquam fructuosus ulli homini eodem modoque disposito, ut quid validus? Certè valor Sacramenti non subsistit sine effectu.

Secl. 5. De Ministro Baptismi. Concl. 8. 367

effectu in homine disposito. Aut si aliquando utilis, mirum profecto Ecclesiam nunquam in se agnovisse potestatem iteratum Baptismum permittendi.

79. Si autem a me queritur, unde sciant SS. Patres Christum sic instituisse Baptismum? Dixit Apostolus ad Ephes. 4. v. 5. *Unus Dominus, una fides, unum Baptisma.* Quod deo intentum probant Leo Papa Epist. 37. c. 1. & Epistola 79. ad Nicetam c. 7. Ambr. lib. 2. de Poenitentia c. 2. quamvis non evidenter; nam commodè explicari potest hæc Scriptura de unitate specifica Baptismi, & non de numerica.

Veluti illam interpretatur D. Aug. de unitate specifica fidei lib. 13. de Trinit. c. 2. in fine ibi: *Ita dicitur eadem credentium fides una, quemadmodum eadem voluntium voluntas una; cum & in ipsis, qui hoc idem volum su voluntas sit cuique conspicua, alterius autem lateat, quamvis idem velis.*

Imò sic explicari debet ad litteram: cum ibi Christianos tamquam filios unius Dei, Sacramento unius Domini aggregatos, in una fide, & fidei symbolo, scilicet Baptismo (quò & renati, & fratres effecti) ad unitatem spiritus adhortetur, ut patet ex versu 1. 2. & 3. eiusdem capituli, ubi sic ait Apostolus: *Obsecro itaque vos ego vincit in Domino, ut dignè ambuletis vocatione, quæ vocati estis cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis.*

Ad hoc autem parum refert, si in unoquoque solùm sit unus numero Baptismus, vel plures. Multum autem intererat unitas Baptismi secundum speciem; ut quemadmodum ipsi eodem modo baptizabantur, & eodem modo credebant, & in hoc non discrepabant, ita etiam moribus contrarijs non essent, sed omnino convenirent.

De eadem unitate specifica intelligi potest quòd dicitur in Symbolo: *Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum.*

80. Ideo aliter, & melius probatur, cum Ambr. supra, & passim veteribus Patribus initerabilitas Baptismi, ex illo ad Heb. 6. v. 4. *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum celeste, & participes facti sunt Spiritus sancti... & prolapsi sunt: rursus renovari ad poenitentiam.* Quòd etiam non possit intelligi de renovatione post lapsum per Poenitentiam, quæ semper utilis est durante vita, intelligi debet de renovatione post lapsum per Baptismum, quæ vocat Apostolus, sicut & PP. passim illuminationem, quæ per fidem illuminatur; Baptismus autem est Sacramentum fidei.

Sunt tamen qui præferant expositionem Anselmi, Lyran, Hugonis, & aliorum intelligentium de illis, qui postquam per fidem illuminati sunt, à fide recesserunt, quos impossibile est, hoc est, valde difficile renovari ad Poenitentiam, quippe voluntariè apostatantes à vera fide, sibi ipsi præcludunt omnem conversionis viam; cùm fides sit humane salutis initium, fundamentum & radix omnis justificationis.

Colligo ex sequentibus: *Terra, inquit v. 7. sepe venientem super se bibens imbrem, & generans herbam opportunam illis, à quibus colitur; accipit benedictionem à Deo: proferens autem spinas ac tribulos, infidelitatis, reproba est, & maledictio proximi: cuius confirmatio in combustionem.*

Ut autem ostendat Apostolus se non loqui de omnimoda impossibilitate Poenitentiae, continuo subdit: *Confidimus autem de vobis dilectissimi meliora & viciniora salutis, tamen si ita loquimur: quasi dicat: spero quòd nihilominus Deus propter bona vestra opera (non enim, inquit ibidem v. 10. iustus Deus ne obliviscatur operis vestri & dilectionis) per gratias prævenientes faciet, ut faciatis dignos fructus poenitentiae præbendo vires efficacissimas voluntati.*

Simili modo loquitur D. Paulus de his apostatis plerumque obduratis c. 10. v. 26. *Voluntarie enim peccantibus nobis per recessum à fide, post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquunt pro peccatis hostias, non quòd omnino impossibilis, sed quia rara & difficilis.* Constat siquidem apud omnes Theologos nullam gravitatem, multitudinem, vel iterationem peccatorum impedire absolute eorum remissionem per Poenitentiam; licet alij præ alijs sæpius à Deo ad Poenitentiam vocentur.

Igitur neque locus Apostoli ad Heb. 6. v. 4. quidquam convincit; quamquam propter auctoritatem Patrum, veritas conclusionis ex eo probabiliter possit deduci, quasi diceret Paulus: *Intermittamus dicere de Poenitentia ab operibus mortuis, scilicet præcedente Baptismo, & non laboriosa (de qua præcesserat sermo) quia impossibile est per Poenitentiam, scilicet talem, renovari, rursus crucifigentes sibi metipsis filium Dei; utique quia Baptismus exprimit mortem Christi.*

Relinquitur ergo optima probatio ex traditione totius Ecclesie, cujus testis est Clemens Romanus lib. 6. constit. c. 15. *Optimè ex ibi. Eadem ratio continet sine uno solo Baptismo, qui in Domini mortem traditur... Neque impiorum Baptismus recipitur, neque is qui per sanctas administratur, aliter Baptismo debet*

81. Qui tamen locis etiam aliam admittit expositionem.

Heb. 201

Unde veritas conclusionis ex illo tantum probabiliter deducitur

82.

Optimè ex traditione totius Ecclesie,

Cujus testis est Clemens Romanus.

irritus effici, ut enim unus est Deus, & unus Christus, & Paraclitus unus, sic unus est Baptismus, qui in eius nomine datur.

Et paulo inferius: Veruntamen initiatos Baptismate, iterum baptizare tentantes, crucifigunt Dominum, iterum eum interimunt, derident divina, elidunt sancta, insultant Spiritui, sanguinem sanctum veluti communem contemnent, peccant in mittentem, in passum, & in resuscitantem.

Concordat Can. 47. Apostolorum.

Concordat can. 47. Apostolorum. Episcopus, inquit, aut presbyter, si eum, qui secundum veritatem habuerit Baptisma, denuo baptizaverit, aut pollutum ab impijs, hoc est, baptizatum ab hæreticis non servantibus syneceram formam Baptismatis, non baptizaverit, deponatur tanquam deridens crucem & mortem Domini.

Ut quid hoc? Quia Baptismus repræsentat mortem, sepulturam & resurrectionem Christi, teste Apostolo ad Rom. 6. v. 3. 4. & 5. An ignoratus quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vite ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus.

Unde sicuti Christus semel tantum pro peccatis nostris mortuus est, & semel resurrexit: ita & nos per Baptismum eidem consepulti, & per eundem resurgentes, non possumus iteratò sepeliri, ne significemus Christum iteratò posse mori, & sepeliri. Atque hæc sit prima congruentia voluntatis instituentis.

83. Congruentes rationes assignat Scotus.

Enimvero ista institutio est rationabilis, ait Doctor supra n. 3. tum ex morbo, contra quem principaliter instituitur (istud remedium enim principaliter instituitur contra originale peccatum, quod non est nisi unicum: nec iterari potest) tum ex fine principali, ad quem est: habet enim plenam remissionem pena & culpa: si autem posset homo habere frequenter talem remissionem plenam ab utroque, esset magnum incentivum delinquendi. Illud enim quod est institutum in remedium relabentium, utpote Penitentia, non est sine magna pena solvenda pro peccato. Tum tertio, quia per istud Sacramentum cum sit principium & ianua, per quam intratur in legem Christianam: adscribitur aliquis familia Christi, & fit membrum eius & Ecclesie militantis. Licet autem aliquis ingressus in collegium, si offendat postquam ingressus fuerit, possit reconciliari & collegio & capiti collegij: non tamen frequenter in collegium intrat.

Adde, quòd semel natus corporaliter, non possit secundo nasci, sed solum resus-

citari. Denique quòd Baptismus imprimat characterem, qui frustra multiplicaretur per plura Baptismata.

Obijcit sibi Scotus n. 1. quia Eucharistia potest iterari, & tamen est Sacramentum excellentissimum: ergo &c. Respondet n. 3. Quòd illa prolatio verborum, quibus Eucharistia consecratur non est Sacramentum (intellige, quòd principaliter significatur illo nomine, juxta alibi dicta) sed est consecratio Sacramentalis, & illud non licet bis iterare super eandem materiam, & si secundo iteraretur, nihil fieret; quia iam prius factum est, illa etiam perceptio non est Sacramentum.... Licet ergo eadem persona posset frequenter communicare, sive recipere Eucharistiam: non tamen super eandem materiam frequenter posset profiteri verba consecrationis Eucharistia; nec sic Eucharistia debet iterari, quòd proprie aliqua materia huius Sacramenti bis suscipiat formam eius.

Dices 2. potest contingere quòd primus Baptismus non habeat effectum. Respondeo; semper imprimit characterem; confert autem gratiam, vel mox ut recipitur, si subjectum sit debere dispositum; vel postea per reviviscentiam sublato obice, de qua reviviscentia vide dicta disp. præced. sect. 6. per totam.

Sed cum hæc satis consent in Ecclesia Catholica; dubitatur equidem de Baptismo reiterando sub conditione, quando prioris valor est incertus, propter incertitudinem materiae, formae aut intentionis. Et quidem quando indubitata est materia & forma, præsumitur certa intentio, nisi aliunde de contrario constet.

Dixi, reiterando sub conditione; quia cum Baptismus iterare (verba sunt Rit. Rom. tit. De Sacramento Baptismi §. de forma Baptismi) nullo modo liceat, si quis sub conditione... sit baptizandus, ea conditio explicanda est hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo &c. Hæc tamen conditionalis forma non passim, aut leviter uti licet, sed prudenter, & ubi re diligenter pervestigata, probabilis subest dubitatio, infantem non fuisse baptizatum. Hinc ponitur:

CONCLUSIO IX.

Baptismus nequidem conditionatè est repetendus, dum non suppetit rationabilis timor invaliditatis: qui non adest indiscriminatim eo ipso quòd puer sit baptizatus